

Αυτουργία σε μαζικό έγκλημα

Εγκληματική αμέλεια από τους ηγέτες των ισχυρών ιμπεριαλιστικών κρατών, που είχαν προειδοποιηθεί για την ισχυρή πιθανότητα επικίνδυνης πανδημίας και δεν έκαναν τίποτε – αποκαλυπτικό άρθρο από το BBC

Εισαγωγή-μετάφραση: **Αλέξης Λιοσάτος**

Από το 2018, δημοσίευμα του BBC, βασισμένο σε απόψεις και εκτιμήσεις ειδικών, προειδοποιούσε ότι «η πανδημία είναι θέμα χρόνου». Τον Οκτώβριο του 2019 στις ΗΠΑ οργανώθηκε άσκηση αντιμετώπισης πανδημίας. Το σενάριο της άσκησης... κάτι θυμίζει: προέβλεπε ότι η πανδημία θα ξεκινήσει από την Κίνα και θα μεταδοθεί στις ΗΠΑ, όπου θα νοσήσουν 110 εκατ. άνθρωποι, θα νοσηλευτούν 7,7 εκατ. και θα πεθάνουν 586.000!!! Όχι, όλα αυτά δεν τεκμηριώνουν κάποια θεωρία συνωμοσίας. Τεκμηριώνουν όμως εγκληματική αμέλεια, που ισοδυναμεί με αυτουργία σε εκατοντάδες χιλιάδες θανάτους σε όλο τον κόσμο. Το άρθρο του BBC που μεταφράσαμε και δημοσιεύουμε σήμερα, είναι πολύ διαφωτιστικό...

Οι ίδιες οι ΗΠΑ, που οργάνωσαν την άσκηση αντιμετώπισης πανδημίας, δεν έλαβαν κανένα μέτρο, ιδίως για την ενίσχυση του δημόσιου συστήματος υγείας. Αντίθετα, ο Τραμπ στοχοποίησε το Obama care, το υποτυπώδες σύστημα ασφαλιστικής και υγειονομικής κάλυψης, το οποίο τελικά κατεδάφισε – την ίδια στιγμή που νομοθετούσε φοροαπαλλαγές 1 τρισ. δολαρίων για τις μεγάλες πολυεθνικές. Το αποτέλεσμα είναι ότι η πανδημία του κορονοϊού βρήκε περίπου 85 εκατομμύρια πολίτες της υπερδύναμης χωρίς ασφαλιστική-υγειονομική κάλυψη! Ωστόσο, ούτε οι άλλες καπιταλιστικές χώρες έκαναν οτιδήποτε. Μεταξύ αυτών και η Κίνα, που όλες οι έρευνες και εκτιμήσεις την «έδειχναν» σαν υποψήφιο «πυροδότη» πιθανής πανδημίας.

Η απάντηση στο αυτονόητο «γιατί;» είναι επίσης γνωστή: οι

κυβερνήσεις που διαχειρίζονται τις τύχες του καπιταλισμού «δεν έχουν φτιαχτεί για να αυξάνουν τις κοινωνικές δαπάνες», αλλά για να ενισχύουν τα καπιταλιστικά κέρδη σε βάρος τους. Ακόμη και αν επίκειται μια καταστροφή, θα αφήσουν τη μηχανή της καπιταλιστικής κερδοφορίας-κερδοσκοπίας να δουλεύει υπερωρίες μέχρι το «και πέντε». Έχοντας την αυτοπεποίθηση ότι όταν έρθει η ώρα, θα κάνουν «ό,τι χρειάζεται» για να σώσουν το σύστημά τους και θα στείλουν τον λογαριασμό στους εργαζόμενους, τους άνεργους, τους φτωχούς, τους πρόσφυγες, τους μετανάστες. Το έκαναν σε όλες τις προηγούμενες κρίσεις, το κάνουν και τώρα, θα το κάνουν πάντα – αν τους αφήσουμε.

Το άρθρο δεν είναι -προφανώς- γραμμένο από αριστερή ή σοσιαλιστική σκοπιά, αλλά από τη σκοπιά ενός «προοδευτικού αστού» σε ένα συστημικό μέσο. Συνεπώς δεν θα διαβάσετε εδώ ταξική ανάλυση αλλά «πανανθρώπινη» αντιμετώπιση του θέματος. Ίσα-ίσα όμως, αυτό ακριβώς κάνει το κείμενο πολύ δυνατό, καθώς τα τεκμήρια που παραθέτει προσδίδουν πολύ μεγαλύτερη βαρύτητα στα επιχειρήματα της Αριστεράς για την ενοχή των κυβερνήσεων και του καπιταλιστικού συστήματος. Ο αρθρογράφος καταλήγοντας αναγνωρίζει μεταξύ άλλων την αναγκαιότητα να ενισχυθούν δραστικά οι δαπάνες υγείας.

Όσο ξεδιπλώνεται η πανδημία τόσο προκύπτουν νέα στοιχεία που συνδέουν σαφέστερα τη μάχη απέναντι στον κορονοϊό με τη μάχη για ένα καλύτερο σύστημα υγείας, κι αυτή, με τη μάχη για την ανατροπή του καπιταλισμού. Η πανδημία υπογραμμίζει την αναγκαιότητα του σοσιαλισμού, μιας κοινωνίας που θα οργανώνει το σύστημα υγείας με γνώμονα τις ανάγκες όλων των ανθρώπων, που θα παράγει ιατροφαρμακευτικό εξοπλισμό και όχι όπλα, που θα στελεχώνει υπερεπαρκώς τα νοσοκομεία και τις δομές υγείας, που θα βάζει το σύνολο της διεθνούς επιστημονικής κοινότητας να δουλεύει από κοινού στην υπηρεσία όλης της ανθρωπότητας και όχι για τα κέρδη των φαρμακοβιομηχανιών ούτε μόνο για λίγες χώρες, με φαρμακοβιομηχανίες κοινωνικοποιημένες που θα συνεργάζονται και θα διαθέτουν τα μέσα για τη θεραπεία και τη φροντίδα υγείας όλων των ανθρώπων, που θα αναδιοργανώσει εκ

βάθρων την παραγωγή, την κατανάλωση και τη σχέση με τη φύση σε νέες βάσεις με κριτήριο τις ανάγκες των ανθρώπων και όχι τα κέρδη.

Η ιστορία των πανδημιών

Στην ιστορία, τίποτα δεν σκότωσε περισσότερα ανθρώπινα όντα από ό,τι οι μολυσματικές ασθένειες. Ο Covid-19 δείχνει πόσο ευάλωτοι παραμένουμε – και πώς μπορούμε να αποφύγουμε παρόμοιες πανδημίες στο μέλλον.

*Του Μπράιαν Γουόλς, BBC, 26 Μαρτίου 2020**

Η νέα πανδημία του κορωνοϊού, γνωστού ως Covid-19, δεν θα μπορούσε να είναι πιο προβλέψιμη. Από τα δικά μου ρεπορτάζ, το γνώριζα αυτό από πρώτο χέρι. Τον Οκτώβριο του 2019 παρακολούθησα μια προσομοίωση που περιλάμβανε μια φανταστική πανδημία, που προκλήθηκε από έναν νέο κορωνοϊό, ο οποίος σκότωσε 65 εκατομμύρια ανθρώπους. Την άνοιξη του 2017 έγραψα ένα χαρακτηριστικό κείμενο για το θέμα στο περιοδικό TIME. Το εξώφυλλο του περιοδικού έγραφε: “Προειδοποίηση: ο κόσμος δεν είναι έτοιμος για άλλη πανδημία”.

Δεν υπήρχε τίποτα ιδιαίτερο στη διορατικότητά μου. Τα τελευταία 15 χρόνια, πολλά άρθρα και εκθέσεις προειδοποιούσαν ότι μια παγκόσμια πανδημία που μάλιστα θα προκαλεί κάποια νέα αναπνευστική ασθένεια ήταν μόνο θέμα χρόνου. Στο BBC Future το 2018, αναφέραμε πως οι ειδικοί πίστευαν ότι μια πανδημία γρίπης ήταν μόνο θέμα χρόνου και ότι μπορεί να υπάρχουν εκατομμύρια άγνωστων ιών στον κόσμο, με έναν εμπειρογνώμονα να μας λέει: “Νομίζω ότι οι πιθανότητες η επόμενη πανδημία να προκληθεί από έναν νέο ιό είναι αρκετά μεγάλες.” Το 2019, το υπουργείο Υγείας του Προέδρου των ΗΠΑ, Ντόναλντ Τραμπ, πραγματοποίησε μια άσκηση πανδημίας με το όνομα “Κόκκινη μόλυνση”, με το σενάριο να αφορά μια πανδημία γρίπης που ξεκινάει στην Κίνα και εξαπλώνεται σε όλο τον κόσμο. Η προσομοίωση προέβλεπε ότι 586.000 άνθρωποι θα πεθάνουν μόνο στις ΗΠΑ. Εάν οι πιο απαισιόδοξες εκτιμήσεις για τον Covid-19

γίνουν πραγματικότητα, το -πολύ πιο ωραίο- όνομα “Κόκκινη Μόλυνση” θα μοιάζει παραμυθάκι για μικρά παιδιά.

Στις 26 Μαρτίου, υπήρχαν περισσότερα από 470.000 επιβεβαιωμένα κρούσματα Covid-19 σε όλο τον κόσμο και πάνω από 20.000 θάνατοι, σε κάθε ήπειρο, εκτός από την Ανταρκτική. Επρόκειτο για μια πανδημία, στην πραγματικότητα πολύ πριν τελικά το διακηρύξει ο ΠΟΥ την 11η Μαρτίου. Και θα έπρεπε να το έχουμε δει να έρχεται.

Ο Covid-19 σηματοδοτεί την επιστροφή ενός παλιού και πολύ γνωστού εχθρού. Σε όλη την ιστορία τίποτα δεν έχει σκοτώσει περισσότερους ανθρώπους από ό,τι οι ιοί, τα βακτήρια, τα παράσιτα που προκαλούν ασθένειες. Ούτε οι φυσικές καταστροφές όπως οι σεισμοί και τα ηφαίστεια. Ούτε ο πόλεμος – και μάλιστα με διαφορά.

Κατά συρροή δολοφόνοι

Πάρτε την ελονοσία που μεταδίδεται από κουνούπια. Έχει ταλανίσει την ανθρωπότητα για χιλιάδες χρόνια και ενώ ο φόρος θανάτου έχει μειωθεί σημαντικά τα τελευταία 20 χρόνια, εξακολουθεί να στοιχίζει τη ζωή σχεδόν μισού εκατομμύριου ανθρώπων κάθε χρόνο.

Στη διάρκεια των χιλιετιών, οι επιδημίες, συγκεκριμένα, ήταν κατά συρροή δολοφόνοι σε κλίμακα που δεν μπορούμε να φανταστούμε σήμερα – έστω κι αν βρισκόμαστε στην εποχή του κορωνοϊού.

Η πανώλη του Ιουστινιανού χτύπησε τον 6ο αιώνα και σκότωσε μέχρι και 50 εκατομμύρια ανθρώπους, ίσως το ήμισυ του παγκόσμιου πληθυσμού τότε. Η Μαύρη Πανώλη του 14ου αιώνα – που πιθανόν προκλήθηκε από τον ίδιο παθογόνο παράγοντα – μπορεί να σκότωσε μέχρι και 200 εκατομμύρια ανθρώπους. Η ευλογιά μπορεί να σκότωσε μέχρι και 300 εκατομμύρια ανθρώπους μόνο τον 20ο αιώνα, παρόλο που ένα αποτελεσματικό εμβόλιο – το πρώτο στον κόσμο – ήταν διαθέσιμο από το 1796.

Περίπου 50 έως 100 εκατομμύρια άνθρωποι πέθαναν στην πανδημία γρίπης του 1918 – αριθμός που ξεπερνά τον αριθμό των νεκρών του πρώτου παγκοσμίου πολέμου. Ο ιός της γρίπης του 1918 μόλυνε έναν στους τρεις ανθρώπους του πλανήτη.

Ο ιός HIV, μια πανδημία που εξακολουθεί να βρίσκεται μαζί μας και εξακολουθεί να στερείται εμβολίου, έχει σκοτώσει περίπου 32 εκατομμύρια ανθρώπους και έχει μολύνει 75 εκατομμύρια, με περισσότερους να προστίθενται καθημερινά.

Αν τα νούμερα αυτά σοκάρουν, είναι επειδή σήμερα οι επιδημίες σπάνια αποτελούν θέμα συζήτησης στις σχολές ιστορίας, ενώ στο όχι και τόσο μακρινό παρελθόν, ήταν απλά ένα φοβερό γεγονός της ζωής. Υπάρχουν λίγα μνημεία για τα θύματα αυτών των νόσων. Ο ιστορικός Άλφρεντ Κρόσμπι ήταν ο συγγραφέας του «Η ξεχασμένη πανδημία της Αμερικής», ενός από τα πιο σπουδαία βιβλία για τη γρίπη του 1918. Αλλά ο Κρόσμπι βρήκε το κίνητρο να ξεκινήσει την έρευνα για την πανδημία όταν έπεσε τυχαία πάνω στην ξεχασμένη είδηση ότι το αμερικανικό προσδόκιμο ζωής είχε πέσει ξαφνικά από τα 51 χρόνια το 1917 στα 39 χρόνια το 1918, πριν αρχίσει να ανακάμπτει το επόμενο έτος. Αυτή η πτώση του 1918 οφείλεται σε έναν ιό πλάτους μόλις 120 νανομέτρων.

Το πλεονέκτημα του ιού

Τα παθογόνα αποτελούν τόσο αποτελεσματικούς κατά συρροή δολοφόνους επειδή αυτο-αντιγράφονται. Αυτό είναι που τους διαχωρίζει από άλλες μεγάλες απειλές για την ανθρωπότητα. Κάθε σφαίρα που σκοτώνει σε έναν πόλεμο απαιτεί το πάτημα της σκανδάλης για να βρει τον στόχο του. Οι περισσότερες φυσικές καταστροφές περιορίζονται σε μια περιοχή: ένας σεισμός που χτυπά στην Κίνα δεν μπορεί να σας βλάψει άμεσα στο Ηνωμένο Βασίλειο. Αλλά όταν ένας ιός – όπως ο νέος κορωνοϊός – μολύνει έναν ξενιστή, αυτός ο ξενιστής γίνεται ένα κυτταρικό εργοστάσιο για την παραγωγή περισσότερων ιών. Τα βακτήρια, από την άλλη, είναι ικανά να αυτο-αντιγράφονται μόνα τους στο σωστό περιβάλλον.

Τα συμπτώματα που δημιουργούνται από έναν μολυσματικό παθογόνο μικροοργανισμό – όπως το φτέρνισμα, ο βήχας ή η αιμορραγία – καθιστούν δυνατό να εξαπλωθεί στον επόμενο ξενιστή και στον μεθεπόμενο, ενώ η μεταδοτικότητα μετριέται με βάση το «R0» ενός παθογόνου, δηλαδή με βάση το πόσους ευπαθείς ανθρώπους μπορεί να μολύνει ένα άρρωστο άτομο. (Το Imperial College London εκτιμά το R0 νέου κορωνοϊού στο 1,5 – 3,5). Και επειδή τα ανθρώπινα όντα κινούνται – αλληλεπιδρώντας με άλλα ανθρώπινα όντα, και το κάνουν με κάθε τρόπο, από χειραψία έως σεξουαλική επαφή – μετακινούν τα μικρόβια μαζί τους.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι οι στρατιωτικοί έχουν προσπαθήσει εδώ και πολύ καιρό να εκμεταλλευτούν την ασθένεια ως εργαλείο πολέμου. Δεν είναι περίεργο ότι, μέχρι πρόσφατα, περισσότεροι στρατιώτες έχαναν τη ζωή τους από ασθένειες από ό, τι πέθαιναν στις μάχες. Ένας παθογόνος μικροοργανισμός είναι ένα απολύτως οικονομικό όπλο, εντάσσοντας τα θύματά του στο σύστημα μετάδοσής του.

Η συνεχής απειλή από ασθένειες, μαζί με άλλους παράγοντες, καθοδήγησε την ανθρώπινη ανάπτυξη και επέκταση. Την αυγή του 19ου αιώνα, το παγκόσμιο προσδόκιμο ζωής ήταν μόλις 29 χρόνια – όχι επειδή τα ανθρώπινα όντα δεν μπορούσαν τότε να ζήσουν πολύ περισσότερο, αλλά επειδή τόσοι πολλοί έχασαν τη ζωή τους από ασθένειες, από μολύνσεις κατά τον τοκετό ή μετά από έναν τραυματισμό. Οι πόλεις προ της σύγχρονης εποχής μπορούσαν να διατηρήσουν τους πληθυσμούς τους μόνο με συνεχή εισροή μεταναστών για να αντισταθμίσουν τους πολίτες που έχαναν τη ζωή τους από τις ασθένειες. Η ανάπτυξη πρώτα των υγειονομικών εγκαταστάσεων, και έπειτα μέτρων όπως τα εμβόλια και τα αντιβιοτικά, τα άλλαξε όλα αυτά.

“Η νίκη κατά των μολύνσεων ξεπέρασε αυτά τα εμπόδια και μας επέτρεψε να έχουμε αυτές τις μεγάλες πόλεις παγκοσμίως”, λέει ο Charles Kenny, ένας ανώτερος συνεργάτης του Κέντρου Παγκόσμιας Ανάπτυξης, ένα think tank της Ουάσιγκτον, και ο συγγραφέας του βιβλίου που κυκλοφορεί προσεχώς: Κερδίζοντας τον πόλεμο απέναντι στον θάνατο: Ανθρωπότητα, Μόλυνση και η

Μάχη για τον σύγχρονο κόσμο.»

Ήταν μια νίκη που οδήγησε στον σύγχρονο κόσμο όπως τον ξέρουμε.

Μια καλύτερη εποχή

Μπορεί να είναι δύσκολο να καταλάβουμε πόσο γρήγορα κερδήθηκε ο πόλεμος. Οι προ-παππούδες μου θα μπορούσαν να πέσουν θύματα της γρίπης του 1918. Οι παππούδες μου έζησαν τη νηπιακή τους ηλικία και τη νιότη τους πριν αναπτυχθεί η πενικιλίνη. Οι γονείς μου γεννήθηκαν πριν παρασκευαστεί το εμβόλιο κατά της πολιομυελίτιδας το 1954. Κι όμως, το 1962, ο βραβευμένος με Νόμπελ Sir Frank Macfarlane Burnet (στΜ Αυστραλός ιολόγος) ήταν σε θέση να επισημάνει ότι «το να γράφει κανείς για μολυσματικές ασθένειες σήμερα σχεδόν ισοδυναμεί με το να γράφει για κάτι που έχει περάσει στην ιστορία».

Στον ανεπτυγμένο κόσμο και όλο και περισσότερο στον αναπτυσσόμενο κόσμο, πλέον έχουμε πολύ περισσότερες πιθανότητες να πεθάνουμε από μη μεταδοτικές ασθένειες όπως ο καρκίνος, οι καρδιακές παθήσεις ή η νόσος του Αλτσχάιμερ, παρά από μια μόλυνση. Η μείωση των μολυσματικών ασθενειών είναι η καλύτερη απόδειξη ότι η ζωή στον πλανήτη βελτιώνεται πραγματικά.

Ενώ έγραφα το βιβλίο μου «Έσχατη Εποχή», επισκέφθηκα τον επιδημιολόγο Marc Lipsitch στο γραφείο του στη Σχολή Δημόσιας Υγείας του Χάρβαρντ στη Βοστώνη ένα βροχερό πρωινό την άνοιξη του 2018. Ο Lipsitch είναι ένας από τους πιο δημοφιλείς επιδημιολόγους των Ηνωμένων Πολιτειών και αυτός που παίρνει σοβαρά την πιθανότητα οι πανδημίες να αποτελέσουν πραγματικό παγκόσμιο καταστροφικό κίνδυνο – γι' αυτό και πήγα να τον δω.

Αλλά εκείνο το πρωί ο Lipsitch μου έδειξε κάτι που δεν περίμενα: ένα γράφημα που καταγράφει τη θνησιμότητα των μολυσματικών ασθενειών στις Ηνωμένες Πολιτείες κατά τη διάρκεια του 20ού αιώνα.

Αυτό που δείχνει είναι μια δραματική πτώση, από περίπου 800 θανάτους από λοιμώδη νοσήματα ανά 100.000 ανθρώπους το 1900 σε περίπου 60 θανάτους ανά 100.000 τα τελευταία χρόνια του αιώνα. Υπήρξε μόνο μια μικρή αύξηση (στΜ στη σχετική καμπύλη) το 1918 – τότε ήταν η (ισπανική) γρίπη – και μια ελαφριά και προσωρινή ανάκαμψη στη χειρότερη φάση της επιδημίας του AIDS στη δεκαετία του 1980. Αλλά, όπως μου είπε ο Λίπσιτς, “τα ποσοστά θνησιμότητας από μολυσματικές ασθένειες μειώνονται με ρυθμό σχεδόν 1% ετησίως, περίπου 0,8% ετησίως, σε όλη τη διάρκεια του αιώνα”.

Δεν έχουμε τελειώσει ακόμα

Αυτά είναι τα καλά νέα. Τα κακά νέα, όπως μας υπενθυμίζει ο Covid-19, είναι ότι οι μολυσματικές ασθένειες δεν έχουν εξαλειφθεί. Στην πραγματικότητα, υπάρχουν περισσότερες νέες (μολυσματικές ασθένειες) τώρα από ποτέ: ο αριθμός των νέων μολυσματικών ασθενειών όπως οι Sars, HIV και Covid-19 έχει περίπου τετραπλασιαστεί τον τελευταίο αιώνα. Μόνο από το 1980, ο αριθμός των ξεσπασμάτων (επιδημίας) ανά έτος έχει υπερδιπλασιαστεί. Υπάρχουν πολλοί λόγοι για αυτή την αύξηση. Πρώτον, τα τελευταία 50 χρόνια, υπερδιπλασιάστηκε ο αριθμός των ανθρώπων στον πλανήτη. Αυτό σημαίνει ότι περισσότεροι άνθρωποι μολύνονται και με τη σειρά τους μολύνουν άλλους, ειδικά σε πυκνοκατοικημένες πόλεις. Έχουμε επίσης μεγαλύτερο αριθμό οικόσιτων ζώων από ποτέ τα τελευταία 10.000 χρόνια -που ο άνθρωπος έχει εξημερώσει ζώα- και οι ιοί μπορούν να μεταδοθούν από αυτά τα ζώα σε εμάς.

Όπως αποδεικνύεται οδυνηρά με τον Covid-19, η αλληλεξαρτώμενη παγκόσμια οικονομία μας αφενός βοηθά στην εξάπλωση νέων μολυσματικών ασθενειών και αφετέρου, μέσω των μεγάλων αλυσίδων εφοδιασμού, είναι εξαιρετικά ευάλωτη στην αναταραχή που μπορεί οι ασθένειες αυτές να προκαλέσουν. Η δυνατότητα να φτάσουμε σε οποιοδήποτε σημείο του κόσμου σε 20 ώρες ή και λιγότερο και συγχρόνως να πακετάρουμε έναν ιό στις αποσκευές μας, επιτρέπει την εμφάνιση και την ανάπτυξη νέων ασθενειών, που θα μπορούσαν

να έχουν πεθάνει στο παρελθόν.

Παρόλες τις προόδους που έχουμε κάνει κατά των μολυσματικών ασθενειών, η μεγάλη ανάπτυξή μας μας έχει καταστήσει περισσότερο ευάλωτους, όχι λιγότερο, σε μικρόβια που εξελίσσονται 40 εκατομμύρια φορές ταχύτερα από ό, τι οι άνθρωποι.

Τα αντιβιοτικά έχουν σώσει εκατοντάδες εκατομμύρια ζωές μετά την ευτυχή ανακάλυψη της πενικιλίνης το 1928, αλλά η βακτηριακή αντοχή στα φάρμακα αυτά αυξάνεται κάθε χρόνο, μια αύξηση αντοχής που σύμφωνα με τους γιατρούς αποτελεί μια από τις μεγαλύτερες απειλές για την παγκόσμια δημόσια υγεία. Στην πραγματικότητα, 33.000 άνθρωποι πεθαίνουν κάθε χρόνο από μολύνσεις ανθεκτικές στα αντιβιοτικά μόνο στην Ευρώπη, σύμφωνα με μια μελέτη του 2018. Η «αποκάλυψη των αντιβιοτικών», όπως την ονόμασε ο πρώην επικεφαλής των υπηρεσιών υγείας της Αγγλίας, Sally Davies, μας απειλεί να επιστρέψουμε σε μια εποχή που θα μπορούσαν να σκοτώσουν ακόμη και συνηθισμένες μολύνσεις.

Πίσω στο 2013, μια εκτίμηση της Παγκόσμιας Τράπεζας για το πόσο θα μπορούσε να είχε κοστίσει η γρίπη του 1918 στην πολύ πλουσιότερη και πιο αλληλεξαρτώμενη παγκόσμια οικονομία, υπολόγιζε το ποσό σε περισσότερα από 4 τρισεκατομμύρια δολάρια, σχεδόν ολόκληρο το ΑΕΠ της Ιαπωνίας. Οι πρώτες εκτιμήσεις των οικονομικών ζημιών από τον Covid-19 μετριοούνται ήδη σε τρισεκατομμύρια δολάρια.

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας, ο οποίος τα πήγε τόσο καλά απέναντι στον ιό Sars, έχει αντιμετωπίσει πολύ προβληματικά τα πιο πρόσφατα ξεσπάσματα (επιδημιών), που οι εμπειρογνώμονες ζήτησαν την αναδιάρθρωση ολόκληρου του οργανισμού. Η αλλαγή του κλίματος επεκτείνει το φάσμα των ζώων που φέρουν ασθένειες και των εντόμων, όπως το κουνούπι-τίγρης που μεταδίδει τον ιό Zika.

Ακόμη και η ανθρώπινη ψυχολογία είναι λάθος. Η εξάπλωση του

σκεπτικισμού κατά των εμβολίων συνοδεύεται από την επανεμφάνιση ασθενειών που είχαν εξαλειφθεί σε μεγάλο βαθμό όπως η ιλαρά, οδηγώντας τον ΠΟΥ το 2019 να χαρακτηρίσει το αντιεμβολιαστικό κίνημα ως μία από τις 10 πρώτες απειλές για τη δημόσια υγεία στον κόσμο.

Το Covid-19 είναι σε μεγάλο βαθμό μια ασθένεια της εποχής μας, που εμφανίζεται σε μια πυκνοκατοικημένη πόλη στην ευημερούσα τα τελευταία χρόνια και διασυνδεδεμένη (με τον υπόλοιπο κόσμο στΜ) Κίνα πριν εξαπλωθεί στον υπόλοιπο κόσμο μέσα σε λίγους μήνες. Αλλά η αντίδρασή μας ήταν υπερ-μοντέρνα και ταυτόχρονα πρακτικά ουσιαστικά μεσαιωνική. Οι επιστήμονες σε όλο τον κόσμο χρησιμοποιούν εργαλεία τελευταίας τεχνολογίας για την τάχιστη ταυτοποίηση του γονιδιώματος του κορωνοϊού, τη μετάδοση πληροφοριών σχετικά με τη λοιμογόνο δράση του και συνεργάζονται για να ανακαλύψουν πιθανά θεραπευτικά μέσα και εμβόλια, πολύ πιο γρήγορα από ό, τι θα μπορούσε να γίνει πριν.

Αλλά όταν ο ιός έφτασε ανάμεσα μας, η μόνη αποτελεσματική απάντησή μας ήταν να κατεβάσουμε τα ρολλά στην κοινωνία και να αποκλείσουμε τις γραμμές διασύνδεσης του παγκόσμιου καπιταλισμού. Αν εξαιρέσουμε τα μηνύματα της εκστρατείας κατά του ιού, την τηλεδιάσκεψη και το Netflix, αυτό που κάναμε δεν ήταν τόσο διαφορετικό από αυτό που οι πρόγονοί μας θα προσπαθούσαν να κάνουν για να σταματήσουν ένα ξέσπασμα της πανώλης. Το αποτέλεσμα ήταν μια χημειοθεραπεία για την παγκόσμια οικονομία.

Ακριβώς όπως η ενδεχόμενη εμφάνιση ενός παθογόνου παράγοντα σαν τον Covid-19 ήταν εύκολα προβλέψιμη, εξίσου προβλέψιμες ήταν και οι ενέργειες που έπρεπε να κάνουμε για να θωρακιστούμε απέναντι στον ερχομό του.

Πρέπει να ενισχύσουμε τις κεραίες της παγκόσμιας υγείας, για να διασφαλίσουμε ότι όταν θα εμφανιστεί ο επόμενος ιός – το οποίο είναι βέβαιο – θα αντιδράσουμε γρηγορότερα, κι μάλιστα θα τον εξαλείψουμε. Ο προϋπολογισμός της Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας (ΠΟΥ), του φορέα που θεωρητικά επιφορτίζεται με τη

διαφύλαξη της υγείας των 7,8 δισεκατομμυρίων πολιτών στον κόσμο, είναι με μια έννοια όχι μεγαλύτερος από όσο αυτός ενός μεγάλου αστικού νοσοκομείου στις ΗΠΑ.

Πρέπει να διπλασιάσουμε τους πόρους που διατίθενται για την ανάπτυξη εμβολίων και θα πρέπει να φροντίσουμε για τη διασφάλιση μεγάλων εταιρειών φαρμακοβιομηχανίας: ότι οι επενδύσεις τους δεν θα πάνε στράφι σε περίπτωση που μια επιδημία τελειώσει πριν (το εκάστοτε εμβόλιο) είναι έτοιμο.

Πρέπει να χτίσουμε πιο αποκεντρωτικά τα δημόσια συστήματα υγείας μας. Όπως ακριβώς ο αμερικανικός στρατός σχεδιάζεται – και χρηματοδοτείται – για να πολεμήσει έναν πόλεμο σε δύο μέτωπα, έτσι και τα συστήματα υγειονομικής περίθαλψης πρέπει να έχουν την ικανότητα να αντιμετωπίσουν την επόμενη πανδημία.

Μία διαρκής πρόκληση κατά την προετοιμασία απέναντι σε πανδημίες είναι αυτό που οι εμπειρογνώμονες καλούν «σοκ και λήθη». Πολύ συχνά οι πολιτικοί υπόσχονται χρηματοδότηση αμέσως μετά από μια κρίση όπως ο Σαρς ή ο Έμπολα, μόνο και μόνο για να αφήσουν αυτές τις υποσχέσεις να χαθούν καθώς η μνήμη των πανδημιών ξεθωριάζει.

Με κάποιο τρόπο αναμένω ότι δεν θα συμβεί αυτό με το Covid-19. Πρέπει να κάνουμε ό, τι μπορούμε ώστε να μην επιβιώσουμε απλώς από αυτή την πανδημία, αλλά να διασφαλίσουμε ότι θα παραμείνει ένα κομμάτι από το παρελθόν, όχι ένα σημάδι των μελλοντικών εξελίξεων.

Πηγή: <https://www.bbc.com>